

i sin Haand og opkøbe Ejendomme og lade dem udstykke. (*Poul Christensen*: Den har dem.) Ja, Staten ligger ganske vist inde med enkelte Gaarde, men det ærede Medlem vil indrømme, at det er saa forsvindende, at det vil ikke faa nogen Betydning for Sagens Gennemførelse i Almindelighed. (*Afbrydelse af Poul Christensen*.) Naar det ærede Medlem ikke har ment, at Staten direkte skulde tage Affære og indkøbe Gaarde, saa er det jo en anden Sag; jeg mener rigtignok ogsaa, at det her vilde gaa paa samme Maade, som det altid gaar, at Staten arbejder for dyrt. Det private Initiativ kan rettest og sikrest tage den Sag op, og jeg har den Tro, at vi ere komne saa vidt i Udviklingen herhjemme, og at den danske Landbostand har en saadan Forstaaelse og aandelig Udvikling, at der nok skal vise sig tilstrækkelig Interesse til, at man slutter sig sammen om denne Sag. Det vil man sikkert gøre, og jeg tror ikke, Tilslutningen vil være betinget af dette, om man har Udsværg til at faa 5, 6 eller 7 pCt. af Pengene, men Landbostanden vil se, at det er en Sag, som har Betydning for Samfundet i det hele, og derfor vil den støtte den. Det danske Landbrug har vist sig i Besiddelse af en saadan Udvikling paa andre Omraader, og jeg tror ogsaa, det vil gaa saaledes paa dette Omraade.

J. H. Jensen: Skønt der er rettet nogen Kritik mod de enkelte Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag, har Grundtonen i det store og hele været den fra de allerfleste Taleres Side, at det er en sund og fornuftig Tanke, der slaas ind paa, og denne Anskuelse kan jeg ogsaa dele. Jeg mener, at Vejen, her slaas ind paa, er naturlig og fremkommelig, og jeg anser det for sikkert, at denne Lov vil faa sin Betydning, om ikke lige straks, saa lidt længere hen i Tiden, for Landbruget i al Almindelighed. Den Anskuelse er jo ikke ny, at de store Gaarde give hele vort Samfund for lidt, i hvert Fald, at der er for faa, som leve ordentligt deraf. Er der een Familie paa en stor Gaard, der lever i Herlighed og Glæde, saa er der mange Familier, som indirekte drive denne Gaard, der maa leve i yderste Armød, og derfor er det de flestes Mening, at hvis disse Forhold kunde blive regulerede, saa vilde der kunne blive bedre og lykkeligere Tider for mange flere.

Det foreliggende Forslag slaar ind paa den Vej. Vi have her en Erklæring fra Staten, som gaar ud paa, at Statsmagten

er af den Anskuelse, at det vil være heldigt at faa nogle af de store Ejendomme reducerede og udstykkede i en hel Del mindre Landbrug, saa at der derved kan blive Plads til en Del af dem, som nu enten maa leve udelukkende af Arbejde for andre eller, hvad mange Gange er Tilfældet, helt maa forlade Landet og rejse ind til Byerne eller rejse helt bort til Udlandet. De fleste ere nok af den Mening, at kunde vi vinde saa mange som muligt af vore unge Arbejdskraften til vor egen Fordel, navnlig til vort Landbrug, er det det bedste; og dertil mener jeg, at dette Lovforslag kan bidrage, ligesom Husmandsloven, der jo allerede har virket nogle Aar, gør sit til, at dette kan ske.

Som jeg sagde til at begynde med, er jeg ikke blind for, at i Øjeblikket vil Virkningen af dette Lovforslag ikke blive ret stor; jeg kan godt tænke mig, at naar de 5 Aar eller nogle Aar ere gaaede, kan man rejse langt omkring i Landet, uden at man kan opdage nogen Plet, hvor saadanne Kolonier, som Lovforslaget giver Anvisning paa, ere skabte, men i Tidens Løb skal det nok komme til at vise sig, at en stor Masse af de Herregaarde, som egne sig til Udstykning — det er jo ikke alle Herregaarde, som egne sig dertil — ville falde for Udstykningslovgivningen; og hvor der for stod en stor Gaard, ville mange smukke og gode Husmands- og Boelssteder eller mindre Gaarde være oprettede.

Angaaende de enkelte Bestemmelser i det foreliggende Lovforslag skal jeg ikke gøre ret mange Indvendinger. De 200,000 Kr., der er Tale om, kunde jo nok synes ikke at ville strække saa forfærdeligt langt, men jeg mener alligevel, at der neppe bliver Tale om flere Penge i Øjeblikket; i de første Aar ville de i hvert Fald nok kunne slaa til. Thi naar jeg søger at sætte mig ind i den Situation, der vil foreligge, naar Lovforslaget kommer til at virke, staar det for mig, at der ikke er Brug for saa forfærdelig mange Penge til de forskellige Foreninger. Naar f. Eks. en Forening køber en Herregaard, vil det dog neppe blive en saadan, hvor der skal stiftes en ny Prioritet. Jeg tænker mig, at det oftest vil blive en saadan, der allerede er prioriteret helt op over Skorstenen — hvis da ikke Bygningerne ere nedbrændte, det skulde maaske helst være en saadan Gaard, der skulde købes —, og en saadan Ejendom vil allerede have en saa stor 1ste Prioritet, at der ikke skal mange Penge til at dække Resten.